

inl
001032

3

10

INFO SCOOP

Van de redactie

Tint E.P. Mori

In deze Info-Scoop treft u de volgende onderwerpen aan: Een overzicht van de gebeurtenissen in het voormalige Joegoslavië tot en met 01 juni, een samenvatting van de belangrijkste gebeurtenissen in Burundi en Rwanda t/m 4 juni 1995, een samenvatting van de laatste ontwikkelingen in Angola t/m 2 juni en tot slot een overzicht van crisisgebieden in het Midden-Oosten. De volgende Info-Scoop kunt u verwachten in de week van 20 juni. In de volgende Info-Scoop kunt een artikel verwachten over de gijzelingen in het voormalige Joegoslavië.

GEBEURTENISSEN IN HET VOORMALIG JOEGOSLAVIË van 16 mei t/m 01 juni 1995 -EEN OVERZICHT-

101 MIDCie
sectie Joegoslavië

Sgt Harreman

INLEIDING

In deze samenvatting wordt de situatie van 16 mei t/m 01 juni 1995 behandeld, onderverdeeld in:

- Republieken van het voormalige Joegoslavië
- Bosnië-Hercegovina:
  - *politieke aspecten
  - *militaire aspecten
  - *VN en EU
- Overige landen in Oost-Europa.

De gebeurtenissen vanaf 2 juni konden in deze Infoscoop-editie niet meer worden verwerkt. Daarvoor wordt verwezen naar de volgende editie.

REPUBLIEKEN van het voormalig Joegoslavië

KROATIË

De Kroatische regering heeft, bij monde van vice-president Kostovic, bekend gemaakt dat er tijdens het offensief in West-Slavonië 188 doden zijn gevallen, waarbij van 127 doden de identiteit is vastgesteld. Onder de doden zouden ook twintig burgers zijn, die zouden zijn getroffen door 'verdwaalde kogels'. Kostovic gaf toe dat het mogelijk was dat nog eens 34 andere burgers onder de niet-geïdentificeerde slachtoffers zouden zijn. Een VN-medewerker verklaarde dat er in West-Slavonië waarschijnlijk twee massagraven zijn. De speciale VN-rapporteur voor de mensenrechten, Thadeusz Mazowiecki, wilde in ieder geval opheldering over wangedrag van Kroatische soldaten.

UNPA's/SERVISCHE KRAJINA

Op 16 mei diende de commandant van de VSK (de strijdkrachten van de RSK), generaal

Celeketic, zijn ontslag in als gevolg van het debacle in West-Slavonië. Celeketic stelde echter de 'regering' van de RSK verantwoordelijk voor de Kroatisch-Servische nederlaag.

Rond half mei waren in de verschillende bufferzones zowel de HV als de VSK aanwezig. De HV zou zich langzaam aan het terugtrekken zijn. Wel zou het de HV gelukt zijn om nabij Osijek (UNPA-Oost) een bruggehoofd te vormen over de rivier de Drava met behulp van 300 man en 10 tanks.

Het parlement van de RSK onthief op 29 mei de 'gematigde' premier, Borislav Mikelic, uit zijn functie. Mikelic, die nauwe contacten onderhoudt met de Servische president Milosevic, had zich de toorn van de haviken van de RSK op de hals gehaald door te pleiten voor een betere relatie met de Kroatische autoriteiten. Tijdens de crisis rondom West-Slavonië was het Mikelic die onderhandelingen voerde met Zagreb. Door dit besluit van het parlement van de RSK hebben de Krajina-Serviërs zich met name willen distantieren van Milosevic. Milosevic kwam de Krajina-Serviërs namelijk niet te hulp toen de Kroaten begin mei de voormalige UNPA-West binnentrokken.

SLOVENIË

Slovenië zal op 12 juni een langverwacht akkoord - inzake handel, economische en politieke samenwerking - met de Europese Unie sluiten. De onderhandelingen over dit akkoord werden lange tijd vertraagd door Italië, dat nogal wat problemen had met Slovenië inzake Istrië. Met dit akkoord kan voor Slovenië uiteindelijk de deur worden opengezet naar een volledig lidmaatschap van de Europese Unie.

SERVIË

Min of meer sinds de zomer van 1994, toen de Servische president Milosevic de Servisch-Bosnische grens sloot, voeren Milosevic en zijn socialistische partij (SPS) strijd tegen de rechtse, nationalistische oppositie in Servië. Deze rechtse oppositie, die bestaat uit de Servische nationalistische partijen, de Servisch-Orthodoxe kerk, de Servische Academie van Wetenschappen en een aantal officieren van het leger van de FRY, is een fel voorstander van een Groot-Servië. Met name Milosevic's grote

rivaal de Bosnisch-Servische leider Karadzic heeft een grote aanhang onder deze oppositie.

Milosevic wordt bij zijn strijd gesteund door de nieuwe politieke beweging, het Verenigd Joegoslavisch Links (JUL), die wordt geleid door Milosevic's echtgenote Mirjana Markovic. Ondanks de vrij kleine omvang heeft deze politieke beweging nu al een enorme invloed op de Servische maatschappij. De meeste leden van JUL zijn namelijk sleutelfiguren uit de politiek, de media, het zaken- en culturele leven. De JUL streeft naar een nieuw herenigd Joegoslavië waarin alle volkeren samenleven. De rechtse Servische oppositie, als ook de Serviërs in Bosnië en Kroatië zien de JUL en met name de persoon van Markovic als hun doodsvijanden.

Om zijn machtspositie in Servië te verstevigen streeft Milosevic op dit moment drie zaken na:

- het einde van de sancties tegen de FRY;
- uitschakeling van de rechtse oppositie in Servië en;
- uitschakeling van de Bosnisch-Servische leider Karadzic.

Een erkenning van de grenzen van Bosnië-Hercegovina door Servië zou Milosevic in elk van de drie gevallen kunnen helpen. De erkenning zou namelijk de hoop op één groot Servië de bodem inslaan. Met name het Westen was zeer optimistisch over de kans, dat Milosevic op zeer korte termijn zou overgaan tot de daadwerkelijke erkenning van Bosnië-Hercegovina.

In de derde week van mei probeerde de internationale Contactgroep, via de Amerikaanse onderhandelaar Frasure, Milosevic dan ook over te halen Bosnië-Hercegovina en Kroatië te erkennen in ruil voor schorsing van de sancties tegen de FRY. Milosevic weigerde echter op het laatste moment akkoord te gaan met het voorstel, omdat de Verenigde Staten slechts een opschorting van de sancties voor tweehonderd dagen wilden en niet, zoals Milosevic, een definitieve opheffing.

Vervolgens poogde de Russische gezant, Aleksandr Zotov, nochmals te onderhandelen met Milosevic. De Franse minister van Buitenlandse Zaken De Charette en later ook zijn Servische collega, Jovanovic, suggereerden daarna dat Milosevic binnenkort alsnog tot erkenning zal overgaan. Na deze

berichten en na overleg van de Contactgroep in Den Haag op 29 mei, vertrok de Amerikaanse onderhandelaar Frasure alweer naar Belgrado voor een nieuw overleg met Milosevic. Bij de laatste besprekingen zou het echter alleen nog maar gaan over de erkenning van Bosnië-Hercegovina. De Contactgroep heeft blijkbaar de eis van erkenning van Kroatië door Servië laten vallen. Het laten vallen van deze eis werd echter weer door verscheidene landen, waaronder Nederland, gezien als een blunder.

MACEDONIË (FYROM)

In de FYROM zijn etnische Albanezen veroordeeld tot gevangenisstraf. De personen waren betrokken geweest bij de problemen rondom de Albanese universiteit in de plaats Tetovo, toen deze door de autoriteiten werd gesloten.

BOSNIË-HERCEGOVINA

BOSNIË-HERCEGOVINA POLITIEK

In de vierde week van mei kwam het tot een ongekende escalatie van het conflict in Bosnië-Hercegovina. Ondanks een ultimatum van de VN gingen de Bosnische Serviërs door met het beschieten van Sarajevo en andere Bosnische steden en bleven ze halsstarrig weigeren om hun zware wapens buiten een cirkel met een straal van 20 kilometer rondom Sarajevo terug te trekken, of bij VN-wapendepots in te leveren. Uiteindelijk voerden op 25 mei NAVO-vliegtuigen als reactie - in opdracht van de VN - een luchtaanval uit op munitiedepots nabij Pale, het hoofdkwartier van de Bosnische Serviërs. De Bosnische Serviërs beantwoordden deze VN-actie met het bombarderen van de zogenaamde door de VN veilig verklaarde gebieden. In Tuzla kwamen daarbij maar liefst 71 burgers om het leven. De VN reageerde op 26 mei met een hernieuwde NAVO-luchtaanval op doelen bij Pale. De Bosnische Serviërs, woedend als ze waren, namen de dagen daarop in Bosnië meer dan driehonderd VN-ers - zowel reguliere blauwhelmen als ongewapende militaire waarnemers - als gijzelaar. Onder de gijzelaars bevonden zich ook drie Nederlanders.

De gijzelaars werden vervolgens door de Bosnische Serviërs gebruikt als 'menselijk schild' tegen nieuwe NAVO-aanvallen (zie ook bijlage). De VN, de EU, de Westerse landen, Rusland en moslim-landen hebben deze gijzelingen unaniem veroordeeld. De VN-Veiligheidsraad eiste de onmiddellijke vrijlating van de gijzelaars, maar dreigde niet met onmiddellijke luchtaanvallen. De NAVO sloot nieuwe luchtaanvallen echter niet uit.

Rusland, dat aanvankelijk boos was niet te zijn geconsulteerd over de twee luchtaanvallen, beloofde zijn invloed bij de Bosnische Serviërs aan te wenden om te komen tot een regeling, indien er geen nieuwe luchtaanvallen komen. De VN-secretaris-generaal Boutros Ghali meldde dat Frankrijk zijn troepen wil terugtrekken, indien er geen nieuw mandaat en geen betere bescherming voor de VN-vredesmacht komen.

Na de NAVO-luchtacties en de gijzelingen van VN-militairen door de Bosnische Serviërs namen de spanningen in Bosnië alleen maar toe. De Serviërs namen niet alleen nog meer VN-militairen als gijzelaar, maar haalden nog steeds zware wapens uit de VN-wapendepots, waar tevens de meesten van de blauwhelmen worden vastgehouden. De Serviërs namen verder nog VN-uniformen en VN-voertuigen in beslag. In het centrum van Sarajevo hadden vervolgens Frans sprekende Bosnische Serviërs, gekleed in VN-uniformen, zich meester gemaakt van de Vrbanija-brug. De Fransen wisten echter de brug op de Bosnische Serviërs weer te heroveren, waarbij een Servische en twee Franse doden vielen. Verder namen de Fransen bij deze actie drie Serviërs gevangen.

Op 28 mei kwam de Bosnische minister van Buitenlandse zaken, Irfan Ljubijankic, om het leven toen zijn helikopter boven Kroatisch-Servis gebied werd neergehaald. Ljubijankic was op weg van de Moslim-enclave Bihac terug naar Sarajevo. De huidige Bosnische ambassadeur bij de VN, Muhamed Sacirbey, zal Ljubijankic als de nieuwe minister van Buitenlandse zaken van Bosnië-Hercegovina opvolgen.

De dagen erna laaide de strijd in geheel Bosnië weer op. De BSA nam met name het veilige gebied Tuzla weer onder vuur. Verder bleven de Serviërs weigeren de blauwhelmen vrij te laten. De VN-gezant Akashi ontkende verder dat de VN zal inbinden onder

de druk van de Serviërs. De Verenigde Staten verklaarden dat zij als voorzorgsmaatregel drie marineschepen met tweeduizend mariniers naar de Adriatische Zee hebben gestuurd. Ook de Britten zouden circa 5.000 extra manschappen naar Bosnië sturen. De eerste (Britse) troepenversterkingen kwamen reeds op 31 mei aan in Split. In totaal zouden circa 6.200 extra VN-troepen naar Bosnië moeten worden gestuurd.

Op 31 mei verklaarden de Bosnische Serviërs, via een brief van Karadzic gericht aan de VN-secretaris-generaal Boutros Ghali, bereid te zijn de gijzelaars vrij te laten als de internationale gemeenschap belooft geen NAVO-luchtacties meer uit te voeren en als de zes 'veilige gebieden' (Sarajevo, Tuzla, Bihać, Gorazde, Srebrenica en Zepa) worden gedemilitariseerd. Karadzic waarschuwde verder nog tegen het sturen van extra VN-troepen naar Bosnië.

BOSNIË-HERCEGOVINA MILITAIR

In de derde en vierde week van mei waren er hevige gevechten in Sarajevo als ook het westen en het noorden van Bosnië, waarbij de VN-vredesmacht over het algemeen machteloos moest toekijken. De VN-militairen werden door de Bosnische Serviërs steeds meer in het nauw gedreven. Ook werd er eind mei door de BSA met luchtdoelgeschut geschoten op patrouillerende NAVO-vliegtuigen.

BIHAĆ-POCKET

Het 5e BiH Corps heeft met succes aanvallen uitgevoerd op het Grabez-plateau, waardoor het de confrontatielijn met circa 1800 meter naar oostelijke richting zou hebben opgeschoven. Verder werd er nog gevochten rondom het plaatsje Ripac, dat door de BiH was veroverd.

NOORD-BOSNIË-HERCEGOVINA

POSAVINA-CORRIDOR / ORASJE-POCKET:

Half mei was er sprake van een duidelijke toename van gevechten in zowel de Posavina-corridor en de Orasje-pocket. Bij Brcko beschoten de BSA en de BiH, ondersteund door de HVO en de HV in Kroatië, elkaar met zwaar artillerievuur.

SAPNA / SIMIN HAN:

In de Sapna-duim waren zowel de BSA als de BiH zeer actief. De BiH vreesde voor een Bosnisch-Servisch offensief, zodat de Moslims veel zware wapens in het gebied hebben gebracht.

TUZLA:

Na de eerste NAVO-luchtaanval op Pale ging de BSA vooral Tuzla beschieten. Door die beschieting kwamen in Tuzla op 25 mei 71 - vooral jonge - burgers om het leven en vielen er circa honderdvijftig gewonden, het grootste bloedbad sinds het begin van de oorlog. Deze beschieting was een doelbewuste poging van de Bosnische Serviërs om zoveel mogelijk slachtoffers onder de burgerbevolking te maken. Tuzla is een van de weinige plaatsen in Bosnië waar Moslims, Kroaten en Serviërs nog met elkaar samenleven.

OOST-BOSNIË-HERCEGOVINA

Tegen de voorstellen van de VN-secretaris-generaal Boutros Ghali om de troepenmacht van UNPROFOR in Bosnië in te krimpen, had de Nederlandse regering kritiek. De blauwhelmen moeten in de oostelijke enclaves Gorazde, Zepa en Srebrenica in ieder geval blijven, om de ruim honderdduizend Moslims in de enclaves te beschermen tegen de BSA.

GORAZDE:

De VN was zeer verontrust over de situatie in de Moslim-enclave Gorazde. Ongeveer 340 Britse VN-militairen hadden zich eind mei verschanst tegen de Bosnische Serviërs in de stad Gorazde. De crisis ontstond toen op 28 mei een overmacht aan Bosnische Serviërs de enclave binnenviel en de ene na de andere VN-observatiepost overviel en waarbij 33 Britse en vijf Oekraïense VN-ers werden gegijzeld. Vlakbij het dorp Pargani in de Drina-vallei - vlakbij de enclave - werden door de VN hevige gevechten tussen de BSA en de BiH gemeld. De BSA zou vanaf de oostelijke Drina-oever de BiH hebben bestookt met tanks en kanonnen. Op 31 mei werden door de BSA zware beschietingen op de enclave zelf uitgevoerd. Waarnemers vrezden namelijk dat de BSA-bevelhebber Mladic van plan is om de enclave in te nemen. Momenteel zouden circa vierhonderd VN-militairen (Britten, Oekraïeners en Noren) en 60.000 Moslims in de enclave zijn.

De Britten stuurden een

artilleriebataljon naar voormalig Joegoslavië, mogelijk als gevolg van de benarde situatie van het Britse bataljon in Gorazde. De Britse UNPROFOR-bevelhebber Rupert Smith verklaarde dat de hulptroepen zouden worden ingezet bij de bescherming van de VN-militairen en niet bij de dekking van hun aftocht. Het feit dat het materieel van het Britse artilleriebataljon niet wit wordt geschilderd, wijst volgens militaire waarnemers op het speciale karakter van deze missie. Zo zou een luchtlandingsoperatie met helikopters in Gorazde tot de mogelijkheden behoren.

SREBRENICA:

De 500 Nederlandse VN-militairen in de Moslim-enclave Srebrenica zijn de afgelopen drie maanden niet meer over de weg bevoorrad, omdat de Bosnische Serviërs alle konvoien tegenhouden. Voor de troepen zou nog maar tot half juni voedsel voorradig zijn. Wegens een tekort aan brandstof worden de patrouilles te voet gedaan en worden de verblijven met houtvuren verwarmd. Volgens minister van defensie Voorhoeve moet er begin juni duidelijkheid bestaan over de mogelijkheden van bevoorrading. Als bevoorrading over land onmogelijk blijft, dan zal er bevoorrad moeten worden via de lucht. Frankrijk, Groot-Brittannië en Noorwegen zouden gevechtshelikopters ter beschikking hebben gesteld om de VN-troepen in de oostelijke Moslims-enclaves (Srebrenica, Zepa, Gorazde) door de lucht te bevoorraden. De gevechtshelikopters zouden de transporthelikopters moeten beschermen.

Ook de tussentijdse aflossing van de Nederlandse VN-militairen in de enclave is door het dwarsliggen van de Bosnische Serviërs de afgelopen weken onmogelijk gebleven. Van de 181 militairen van Dutchbat, die ruim vier weken in Zagreb op toestemming hebben gewacht om hun collega's in Srebrenica af te lossen, zijn er op 30 mei 109 onverrichter zake naar Nederland teruggekeerd.

Voorhoeve heeft ontkend dat de dreigende escalatie van het conflict in Bosnië - na de NAVO-luchtaanvallen en de gijzelingsacties van de Bosnische Serviërs eind mei - gevolgen heeft voor de huidige aanwezigheid van de Nederlandse VN-militairen in Srebrenica. Echter de voorzitter van de algemene christelijke organisatie van militairen (ACOM), Gooijers, achtte de toestand in de Moslim-enclave zeer zorgwekkend.

CENTRAAL-BOSNIË-HERCEGOVINA

SARAJEVO:

De Bosnische Serviërs hebben de druk op het belegerde Sarajevo verder opgevoerd. Zo zou de gastoevoer naar de stad vrijwel geheel zijn afgesloten. Ook is er een schaarste aan levensmiddelen, omdat al sinds begin april de luchtbrug is gesloten. De brigade-generaal van de BiH, Rifat Bilajac, verklaarde dat er plannen zijn gemaakt om de Bosnisch-Servische omsingeling van Sarajevo te doorbreken.

Op 16 mei braken in en rondom Sarajevo hevige artillerieduels uit, nadat de BiH het plaatselijke hoofdkwartier van de BSA, een kazerne in de voorstad Lukavica, had beschoten. Het waren de ergste gevechten van de afgelopen drie jaar, waarbij elf mensen werden gedood en 26 gewond. Beide partijen vuurden op elkaar met zware wapens die zijn verboden in de 'uitsluitingszone' van 20 kilometer rondom Sarajevo, op grond van een VN-resolutie uit 1993. De strijd ging voornamelijk om twee wegen die de Servische belegeraars rondom Sarajevo verbinden met Pale, het hoofdkwartier van de Bosnische Serviërs.

De Bosnische regering had de VN verzocht om doormiddel van luchtsteun een einde te maken aan de BSA-beschietingen. De VN negeerden dit verzoek, aangezien volgens hen beide partijen schuldig waren aan de beschietingen. De BSA zou een aanval aan het voorbereiden zijn op Debelo Brdo, een heuvel langs de frontlijn. Een hoge VN-officier in Sarajevo vermoedde dat de Bosnische regering de gevechten had uitgelokt om de internationale aandacht op Sarajevo te vestigen. De Bosnische regering zou namelijk willen voorkomen, dat het mandaat wordt ingekrompen of dat VN-militairen rond de stad worden teruggetrokken.

Door een overeenkomst tussen de VN en de strijdende partijen en een latere NAVO 'Air Presence'-actie verminderde de intensiteit van de gevechten tijdelijk. Geen van beide strijdende partijen boekte uiteindelijk terreinwinst.

Echter al gauw laaide de strijd tussen de BiH en de BSA in alle hevigheid weer op. De VN-vredesmacht was niet in staat om de gevechten met zware wapens rondom Sarajevo te beëindigen. De Serviërs vuurden zelfs vanuit de

door de VN-vredesmacht 'bewaakte' wapendepots.

Op 24 mei stelde de commandant van UNPROFOR, generaal Rupert Smith, een ultimatum aan de Bosnische Serviërs, nadat zij Sarajevo weer eens hevig hadden beschoten en daarbij zelfs een fosforgranaat hadden afgeschoten. De BSA diende de beschieting van Sarajevo te staken. Nadat was gebleken dat de Bosnische Serviërs zich niets van het ultimatum hadden aangetrokken, voerden zes NAVO-gevechtsvliegtuigen op 25 mei een aanval uit waarbij twee Bosnisch-Servische wapendepots nabij Pale werden vernietigd. De BSA hervatte na deze luchtaanval de beschietingen op Sarajevo. Ook de stad Tuzla werd zwaar beschoten (zie Tuzla).

Op 26 mei liep een tweede VN-ultimatum jegens de Bosnische Serviërs af, waarbij de BSA werd opgedragen om alle verboden zware wapens in te leveren bij een van de VN-wapendepots, of buiten de cirkel van 20 kilometer terug te trekken. De Bosnische Serviërs voerden ook dit ultimatum niet uit en NAVO-vliegtuigen voerden vervolgens een tweede luchtaanval uit op wapendepots nabij Pale. Zes bunkers van de BSA zouden hierbij zijn vernietigd.

Voor de Bosnische Serviërs was blijkbaar de maat vol. Ze namen de dagen erna honderden VN-militairen als gijzelaar. Velen van deze gijzelaars werden vervolgens bij militaire objecten van de BSA vastgezet om als levend schild te dienen tegen eventuele nieuwe NAVO-luchtaanvallen. Rondom Sarajevo bevinden zich tien door UNPROFOR bewaakte wapendepots waarvan zich er negen in het Servische gebied bevinden. Bij deze wapendepots waren zo'n 200 à 300 - voornamelijk Franse - blauwhelmen gelegerd (zie bijlage).

ZUID-BOSNIË-HERCEGOVINA

Eind mei braken ook gevechten uit ten zuidoosten van Mostar.

VERENIGDE NATIES/EUROPESE UNIE

VERENIGDE NATIES/ EUROPESE UNIE/ NAVO

De ministers van Buitenlandse Zaken van Groot-Brittannië en Frankrijk hebben verklaard dat een eventuele terugtrekking van de troepen mogelijk is, maar dat versterking niet zal plaatsvinden. Frankrijk zou als voorwaarde hebben gesteld dat indien geen vooruitgang in het vredesproces wordt geboekt, de Franse troepen eind 1995 zullen worden teruggetrokken.

Ook de VN-Secretaris-Generaal Boutros Ghali erkende dat de vijandelijkheden zijn toegenomen en dat VN-militairen steeds vaker worden aangevallen. De VN waren genoodzaakt hun houding in het conflict in voormalig Joegoslavië te veranderen. Boutros Ghali had een rapport aan de VN-Veiligheidsraad gezonden, waarin vier mogelijke opties waren neergelegd. De eerste optie is de handhaving van de status quo; de tweede voorziet in een 'robuuster optreden' van de VN-militairen als ze worden aangevallen, in combinatie met de mogelijkheid van NAVO-luchtacties; de derde is een volledig vertrek van de vredesmacht en de vierde bestaat uit een hergroepering en verkleining van UNPROFOR. Boutros Ghali koos persoonlijk voor de laatste optie, aangezien deze de verliezen aan de kant van de vredesmacht zou beperken. De laatste optie kan wel met zich meebrengen dat het aantal 'veilige gebieden' (momenteel: Sarajevo, Bihac, Tuzla, Zepa, Gorazde en Srebrenica) zal teruglopen. Ook zou er een nieuwe definitie nodig zijn voor het concept van de 'veilige gebieden'.

De Contactgroep voor Bosnië (Verenigde Staten, Duitsland, Verenigd Koninkrijk, Frankrijk en Rusland) functioneerde al weken niet meer, omdat de Russen openlijk de zijde van de Serviërs hadden gekozen. Ook beschouwden de Amerikanen de VN-missie in Bosnië-Herzegovina min of meer als mislukt.

Bij de landen die troepen leveren aan de vredesmacht in voormalig Joegoslavië lag het accent half mei meer op het effectiever maken van het VN-optreden dan op terugtrekken. Vele landen stonden sceptisch tegenover de

aanbevelingen van Boutros Ghali over een nieuw mandaat. Nederland zou zich verzetten tegen een eventuele terugtrekking van UNPROFOR. Daarmee zouden tienduizenden mensen aan hun lot worden overlaten.

Na de NAVO-luchtaanvallen en de gijzelingen van VN-militairen verklaarde de secretaris-generaal van de NAVO, Willy Claes, dat de NAVO tegen terugtrekking van de VN-vredesmacht uit Bosnië is en neigt naar een robuuster optreden. Later steunde de NAVO de Franse eis, dat de VN-vredesmacht zou worden geconcentreerd en versterkt en een nauw omschreven opdracht zou krijgen om haar missie te kunnen vervullen. De NAVO had de strategie in ieder geval gereed in het geval van een hergroepering van de VN-vredesmacht en een eventueel vertrek uit de oostelijke Moslim-enclaves, Gorazde, Zepa en Srebrenica. Ondanks het feit dat de NAVO tegen terugtrekking is, heeft het bondgenootschap wel de plannen klaar liggen om een eventuele evacuatie van de vredesmacht militair te ondersteunen.

De Russen wilden in eerste instantie de ministers Kozyrev van Buitenlandse Zaken en Gratsjov van defensie naar het voormalige Joegoslavië sturen om het conflict tussen de Bosnische Serviërs en de VN-vredesmacht te bezweren. Echter later zag Rusland alsnog af van een bemiddelingspoging. Vervolgens hebben ook de Russen felle kritiek uitgeoefend op de gijzelingsacties. Er zijn namelijk ook Russische VN-militairen door de Serviërs gegijzeld. De Russen zijn bang dat de VN-vredesmacht, waar ook Russische militairen deel van uit maken, actief betrokken raakt in het conflict in Bosnië. Als de Russische VN-eenheden tegenover de Serviërs zouden komen te staan, zou dit heel slecht vallen bij het Russische parlement en het Russische publiek dat over het algemeen op de hand van de Serviërs is.

Op verzoek van Frankrijk kwam op 29 mei de Contactgroep te Den Haag bijeen voor een spoedberaad. De daaruit voortvloeiende voorstellen spitsten zich toe op de versterking en hergroepering van de VN-vredesmacht in Bosnië en op de diplomatieke stappen met betrekking tot Servië en in het bijzonder Milosevic. De dag erna stemden de ministers van Buitenlandse Zaken van de NAVO, die samen waren gekomen voor

topoverleg te Noordwijk, in met de voorstellen van de Contactgroep om de VN-vredesmacht in Bosnië te versterken en effectiever te maken. Volgens de minister van Buitenlandse Zaken, Van Mierlo, was het belangrijkste succes van deze NAVO-top het feit, dat de Amerikaanse onderhandelaar Frasure opnieuw naar Belgrado zou afreizen, om besprekingen met Milosevic te hervatten inzake de erkenning van Bosnië-Hercegovina door Servië.

De Britse premier Major onderstreepte dat de VN met hun humanitaire missie in Bosnië moeten doorgaan, maar hield tegelijkertijd de mogelijkheid van een tactische terugtrekking van de Britse blauwhelmen nadrukkelijk open. Tijdens een spoedzitting van het Britse parlement waarschuwde Major echter dat, indien de VN zich zouden terugtrekken uit het voormalige Joegoslavië, er een rampzalige Balkanoorlog zal losbarsten die het Westen niet zal kunnen negeren.

De Amerikanen meldten verder dat een 'commando-actie' ter bevrijding van het gegijzelde VN-personeel in Bosnië niet moet worden uitgesloten.

Uiteindelijk kwam de secretaris-generaal van de VN, Boutros Ghali, met een voorstel aan de VN-Veiligheidsraad voor een nieuw mandaat voor de VN-troepen in Bosnië. In tegenstelling tot de plannen van de Contactgroep en de NAVO stelde Boutros Ghali voor om het mandaat voor UNPROFOR te beperken en het uiteindelijke aantal VN-militairen op termijn te verminderen. Het gebruik van geweld noemde Boutros Ghali 'strijdig en niet passend bij de vredesbewarende missie'. Zouden de VN echter kiezen voor een militaire aanpak, dan dient volgens de secretaris-generaal UNPROFOR te worden vervangen door een goed uitgerust multinationalaal leger, onder commando van een van de deelnemende landen en niet onder commando van de VN. Een dergelijk multinationalaal leger zal wel een mandaat moeten krijgen van de VN-Veiligheidsraad. Boutros Ghali trok hierbij een vergelijking met de multinationale eenheid, die op het ogenblik actief is in Haïti.

Boutros Ghali was zelf van mening dat het conflict in Bosnië niet anders dan met diplomatieke middelen kan worden opgelost. De aanbevelingen van Boutros Ghali zullen een gecompliceerd debat in de VN-Veiligheidsraad teweeg brengen en het zal zeker nog de vraag

blijven wat de VN-Veiligheidsraad uiteindelijk zal besluiten.

De EU-bemiddelaar voor het voormalige Joegoslavië, Lord David Owen, maakte bekend dat hij voor 1 juli 1995 zijn functie zal neerleggen. Deze beslissing zou volgens een naaste medewerker van Owen niet het gevolg zijn van de rampzalige ontwikkelingen in het voormalige Joegoslavië van de afgelopen weken.

VN-TRIBUNAAL:

De rechter Adolphus Karibi-Whyte van het VN-Tribunaal ging op 16 mei in op het verzoek van Richard Goldstone, de openbare aanklager van het tribunaal, om de autoriteiten van Bosnië-Herzegovina te vragen hun strafrechtelijke onderzoeken tegen Karadzic, Mladic en Stanisc aan de openbare aanklager over te dragen. De Bosnisch-Servische leiders worden verdacht van misdaden tegen de mensheid zoals genocide, moord, aanvallen op ongewapende burgers, etc.. De vertegenwoordigster van de Bosnische autoriteiten Vasvija Vidovic verklaarde eerder al voor het tribunaal dat haar regering alle medewerking hierbij zou verlenen.

Volgens tribunaalwoordvoerders kunnen Karadzic, Mladic en Stanisc nog dit jaar in staat van beschuldiging worden gesteld. Dat de verdachten daadwerkelijk binnen afzienbare tijd in Den Haag terecht zullen staan lijkt echter niet waarschijnlijk. De Bosnische Serviërs hebben het VN-Tribunaal niet erkend. Wel kan het tribunaal een internationaal arrestatiebevel laten uitgaan tegen de drie heren en hen daarmee internationaal isoleren, mits de openbare aanklager een officiële aanklacht tegen de drie heeft uitgevaardigd.

NEDERLANDSE VN-MILITAIREN

Nederland wenste zoals gezegd de VN-vredesmacht in voormalig Joegoslavië te handhaven en sterker te laten optreden. Twee militaire vakbonden, ACOM en NOV, vonden echter dat het tijd werd om de Nederlandse blauwhelmen terug te roepen. Ze zouden hun taken niet of nauwelijks meer kunnen uitvoeren. De grootste militaire bond AFMP hield er echter een andere mening op na. Een terugtrekking van de VN uit Bosnië zou volgens de AFMP het faillissement van de internationale vreedestaken betekenen.

De drie Nederlandse militairen, die door de

Bosnische Serviërs zijn gegijzeld, zijn ongewapende VN-waarnemers. Eén van hen zit vast in Grbavica, een buitenwijk van Sarajevo die in handen is van de Serviërs, de tweede in Banja Luka en de derde in een plaats ten zuidoosten van Sarajevo. De Nederlandse generaal Nicolai, medewerker van UNPROFOR-bevelhebber Smith, zou van de BSA-commandant Mladic de verzekering hebben gekregen, dat de gijzelaars goed worden behandeld. In Bosnië en Kroatië bevonden zich eind mei nog 55 andere Nederlandse VN-waarnemers. Dat deze waarnemers konden worden teruggetrokken werd door de minister van Buitenlandse Zaken Van Mierlo niet uitgesloten.

Op 31 mei kwamen er berichten in de pers, dat de Nederlandse VN-militairen in de Moslim-enclave Srebrenica mogelijk zouden worden afgelost door een Oekraïens VN-bataljon. Het zou hierbij gaan om een bataljon uit de nabij gelegen enclave Zepa, of om een bataljon dat wegens de herschikking van de VN-vredesmacht in Kroatië overbodig is. Van officiële zijde werd het bericht noch bevestigd noch ontkend, maar Van Mierlo liet wel doorschemeren dat er een 'voorzichtig' uitzicht op 'vervanging' is.

In het geval dat ook Nederland extra VN-troepen naar Bosnië-Herzegovina wil gaan sturen - in het kader van de versterking van de VN-vredesmacht - zouden ze worden toegevoegd aan de nieuwe Britse eenheid die naar de Balkan gaat. De Nederlanders zullen wel samen moeten werken met de Britten, aangezien Nederland zelf niet over voldoende middelen beschikt om zelfstandig in Bosnië op te treden. Naast een versterkte compagnie van 170 mariniers heeft Nederland in principe een eenheid veldartillerie, vier Bolkow-helikopters, twee F27-vliegtuigen en een mortieropsporingsradar plus personeel beschikbaar staan. Het kan echter zo zijn dat met name de Britten wat anders van Nederland gaan vragen, zoals bijvoorbeeld een compagnie van 150 à 200 commando's.

Een meerderheid van de Tweede Kamer steunde, ondanks enige terughoudendheid, het sturen van extra Nederlandse blauwhelmen wanneer daarom zou worden gevraagd.

BALKAN

ALBANIË

Het parlement van Albanië heeft een nieuwe emigratiewet aangenomen, waardoor Albanezen

in de toekomst hun land legaal kunnen verlaten. Met deze nieuwe wet probeert Albanië een raamwerk te creëren voor Albanezen, die werk zoeken in het buitenland. Ook stelt de wet buitenlanders in staat een verblijfsvergunning voor Albanië aan te vragen. Een derde - met name voor Italië belangrijk - oogmerk van de wet is de smokkel van buitenlanders via Albanië tegen te gaan (zie de vorige Infoscoop).

GEBEURTENISSEN IN BURUNDI EN RWANDA

tot 4 juni 1995

-EEN SAMENVATTING-

101 MIDCie
sectie Afrika

TLNT Elgersma

De Nederlandse krijgsmacht heeft besloten om niet te wachten met de voorbereidingen voor een eventuele missie naar Burundi en omgeving. Ruim 300 man zijn reeds gearmarkt om steun te verlenen op het gebied van waterzuivering, logistiek en geneeskundige hulp bij een eventuele humanitaire operatie. Binnen twee weken moeten deze eenheden ter plaatse kunnen zijn.

De VN echter maakt voorlopig geen aanstellen om een dergelijke missie uit te voeren. Burundi en Zaïre hebben gezegd geen behoefte te hebben aan VN bemoeienis. 9 juni beslist de VN veiligheidsraad over het voortzetten van de VN-missie in Rwanda (UNAMIR). De sterke man van Rwanda Paul Kagame zegt dat hij het niet zou betreuren als het mandaat voor de VN missie in Rwanda, dat op 9 juni afloopt, niet wordt verlengd.

Sinds begin mei is in de pers de aandacht voor Burundi opnieuw verdwenen. De onrust in Joegoslavië maakt uitzending van Nederlandse militairen nog onwaarschijnlijker, toch is de vraag gerechtigd: wat is de situatie in Rwanda en Burundi sinds begin mei '95? Alvorens hierop in te gaan nogmaals, als opfrissing van het geheugen, een algemene schets van het conflict in Burundi en Rwanda.

Reeds vele jaren staan in Burundi twee etnische groeperingen op gespannen voet met elkaar. De Hutu's vormen de meerderheid van de

DE VOORGESCHIEDENIS

bevolking (zo'n 85%), maar zijn op vele fronten achtergesteld bij de Tutsi's (14%). De laatste dertig jaar zijn deze spanningen reeds enkele malen tot uitbarsting gekomen. Daarbij kwamen vaak tienduizenden en soms zelfs honderdduizenden mensen om het leven. Qua etnische samenstelling en de frequente massamoorden lijkt Burundi sterk op buurland Rwanda.

Na de genocide in Rwanda van vorig jaar voorspelden vele waarnemers dat een vergelijkbaar gebeurtenis te wachten stond in Burundi. Het land verkeerde in een constante politieke crisis en het wantrouwen tussen de etnische groeperingen steeg met de dag. De aangekondigde slachtpartij bleef in 1994 uit.

In april 1995 ontstonden er conflicten in de hoofdstad van Burundi, Bujumbura. Enkele wijken werden etnisch gezuiverd. Vrijwel de gehele populatie van de hoofdstad bestaat dan ook sinds kort uit Tutsi's. Hoewel de slachtpartij niet de dimensie aannam van die in Rwanda een jaar tevoren zat de schrik er toch goed in. Duizenden Rwandese vluchtelingen die in Noord Burundi bivakkeerden besloten om het onheil niet af te wachten. Ze probeerden de wijk te nemen naar buurland Tanzania.

Aangezien Tanzania al meer dan een half miljoen vluchtelingen binnen de landsgrenzen herbergt, besloot de Tanzaniaanse regering de grens te sluiten. Hulporganisaties zijn er in geslaagd om sindsdien de meeste mensen terug te brengen naar hun vluchtelingenkampen. De situatie werd stabiel, maar bleef zeer gespannen.

Onderwijl probeert men in Rwanda aan de wederopbouw van het land te beginnen onder het nieuwe bewind van het Rwandees Patriotische Front (RPF), de voormalige rebellenbeweging van overwegend Tutsi's. Bij de heropbouw vormen de vluchtelingenkampen in de buurlanden en de ontheemdenkampen in het zuiden van Rwanda een groot probleem. In deze kampen is de onrust groot. De verantwoordelijken van de genocide van vorig jaar houden zich er schuil. De gevluchte Hutu's zijn uit op wraak en vormen milities om de macht te heroveren. Eind april werd één van deze kampen hardhandig ontruimd door het regeringsleger. Daarbij vielen vele doden onder de vluchtelingen. Westerse donorlanden raakten het vertrouwen kwijt in het nieuwe bewind en onthielden verdere financiële steun. Een internationale onderzoekscommissie werd ingesteld om te bezien in hoeverre de huidige regering schuldig is aan het bloedbad.

BURUNDI

Gewelddadigheden

De spanning in Burundi blijft groot tussen de beide etnische groepen. Het land lijkt af te stevenen op een feitelijke apartheid. Sinds het begin van het jaar zijn minstens negentien scholieren in Gitega, de tweede stad van Burundi, om het leven gekomen. Zij werden vermoord door leraren en medeleerlingen die behoren tot de gewapende Tutsi-milities. Tutsi-milities eisen tevens dat Hutu en Tutsi leerlingen niet meer op dezelfde slaapzalen verblijven, maar afzonderlijke kamers krijgen.

Op 7 mei, bij een aanval op een bus die onderweg was van Gitega naar Ngozi in het noorden van Burundi, zijn 18 mensen om het leven gekomen. De bezittingen van de passagiers werden gestolen. De slachtoffers

waren allen Tutsi's. Van de daders is geen spoor. Hutu's en Tutsi's reizen doorgaans gescheiden in Burundi.

Tevens zijn er politiek getinte moorden. Op 11 maart werd reeds de minister van energiezaken, Kabushemeyo, vermoord. Eén maand later is de secretaris-generaal van het ministerie van Volksgezondheid, Alexis Hitungamana, het slachtoffer. Hij werd vermoord in Gatamba, een plaatsje ten westen van Bujumbura.

Staking hulporganisaties

Het geweld in Burundi is niet alleen tussen Hutu's en Tutsi's onderling. Ook buitenlanders die in het land verblijven hebben te vrezen voor hun veiligheid. In maart werden 3 Belgen in Burundi doodgeschoten, in april werd een Zuidafrikaanse T.V.journalist samen met de twee Burundezen die voor hem werkten vermoord.

Op 9 mei wordt een Belgisch echtpaar, eigenaar van een zeepfabriek in Bujumbura beroofd. Het huis van het echtpaar werd onder vuur genomen. Twee Burundese veiligheidsagenten kwamen om het leven. Het leger trad pas op nadat de overvallers met een flinke buit waren vertrokken.

De dag daarvoor kwam de lokale vertegenwoordiger van de Catholic relief Services, de Griek Dimitri Lascaris, om het leven in Kirundi in het Noorden van het land. Hoewel deze moorden geen politieke motieven lijken te hebben was de maat bij de verschillende hulporganisaties vol. Deze hulporganisaties besluiten 15 mei om gedurende een week hun activiteiten stil te zetten. Alleen het verlenen van noodhulp werd gecontinueerd. De 21 hulporganisaties stellen dat de Burundese regering hen niet voldoende beschermd.

Ville morte

Ontevreden Tutsi's probeerden hun wil af te dwingen door de hoofdstad Bujumbura volledig plat te leggen middels een allesomvattende staking. Deze protest acties worden 'ville morte' genoemd, ofwel de 'dode stad'. Van 22 tot 24 mei vond een dergelijke staking plaats in Bujumbura. De deelname van de bevolking werd afgedwongen door intimiderende granaatexplosies. Jonge Tutsi's blokkeerden de straten met barricades opgetrokken van stenen en banden. Daarbij zijn dit maal geen gewonden

gevallen. De daders van de granaatexplosies wilden protesteren tegen de arrestatie van een aantal Tutsi-militanten, aldus de Burundese autoriteiten.

Aan het eind van de maand neemt het geweld in Bujumbura verder toe. Op 31 mei is er een gewapend treffen tussen Tutsi-militairen en de inwoners van de Hutu-wijk Kamenge in Bujumbura. Volgens militaire bronnen zijn een militair en twee burgers omgekomen, Hutu's uit de wijk spreken van minstens 11 doden. De daaropvolgende drie dagen werd de Hutu-wijk afgesloten van de buitenwereld. Sporadisch werden schoten gehoord. De meeste Hutu's uit Kamenge vluchtten de omringende heuvels in. Het leek alsof de Tutsi-militairen begonnen zijn de laatste Hutuwijk te zuiveren.

Door de onrust komt de bevoorrading van Bujumbura in het geding. De voedselprijzen gingen de eerste dagen van juni omhoog.

Pamfletten

Het gonst in Bujumbura van de geruchten over een aanstaande staatsgreep. Dit is o.a. het gevolg van twee pamfletten die circuleren in Bujumbura. Het ene is het verslag van een bijeenkomst met de ex-dictator van Burundi Jean-Baptiste Bagaza, die een staatsgreep zou willen voorbereiden en zich een voorstander toont om de universiteit van Bujumbura geheel Hutu-vrij te maken. Het tweede pamflet zou afkomstig zijn van de regering en beveelt maatregelen aan om een staatsgreep te voorkomen. Een andere verklaring voor het toenemend geweld op dat moment is de aanwezigheid van de secretaris-generaal van de Organisatie van Afrikaanse Eenheid in Bujumbura. Hutu-extremisten zouden hun kracht willen tonen aan de internationale gemeenschap.

Wapens in Dar es Salaam

Het antwoord van de politiek op deze chaos is onduidelijk en weinig daadkrachtig. Als een concessie aan de Tutsi's probeert de Burundese president Ntibantunganya in de havenstad Dar-es-Salaam in Tanzania een lading van 152 ton Chinese wapens vrij te krijgen. Het blokkeren van deze wapen is een doorn in het oog van de militante Tutsi's, die juist hopen dat het Burundese leger voor hun zaak zal opkomen.

Echter niet alleen deze wapens zijn geblokkeerd, als negatief bijeffect van de grote

activiteiten van de hulporganisaties worden andere transportactiviteiten essentieel voor de im- en export in de regio niet uitgevoerd.

De voormalige president van Burundi Pierre Buyoya roept op 31 mei op tot rust in het land. Hij vraagt iedereen zich te onthouden van de manipulatie van kinderen. Buyoya zette zo'n 6 jaar geleden het democratiseringsproces in beweging.

RWANDA

Kibeho

Begin mei staat in Rwanda in het teken van de nasleep van de slachtpartij in Kibeho. Rond de massagraven bij het kamp Kibeho worden 's nachts vrachtwagens en lichtflitsen gesignaleerd. Rwandese autoriteiten zouden proberen zoveel mogelijk lijken weg te halen alvorens het internationale onderzoek begint. Tevens vindt men op 1 mei opnieuw lijken in het plaatsje Huye bij Butare. Hutu's zouden zijn gestenigd na terugkeer in hun geboortedorp. De UNHCR heeft kritiek op de wijze waarop de Rwandese autoriteiten omgaan met terugkerende vluchtelingen.

Op 5 mei installeert de Rwandese president Twagirimungu de internationale commissie die het bloedbad in Kibeho gaat onderzoeken. De dag daarop mengt een andere VN-organisatie, UNICEF, zich ook in de discussie of de Rwandese regering nu wel of geen financiële steun verdient om het land weer op te bouwen. Daniel Toole (lokale vertegenwoordiger van UNICEF) vindt de gebeurtenissen in Kibeho geen reden om de hulp op te schorten. De Rwandese regering zou de laatste tijd ook veel vooruitgang hebben geboekt.

De laatste 320 Hutu's die zich in het kamp Kibeho bevonden vertrekken 11 mei naar hun respectievelijke dorpen, aldus de woordvoerder van de UNAMIR in Rwanda, Ismael Diallo. De vluchtelingen hebben het kamp deels te voet en deels in vrachtwagens, die door de VN waren geleverd, verlaten. Sinds 22 april toen de slachtpartij plaats vond in Kibeho, hielden de laatste vluchtelingen zich

nog op in de gebouwen van het kampement en de schoolplaats.

Reeds op 18 mei komt de onafhankelijke internationale commissie die onderzoek deed naar de slachtpartij in Kibeho met conclusies. 'De tragedie was noch het resultaat van een geplande actie door de Rwandese overheid om een bepaalde groep te doden, noch een ongeluk dat niet had kunnen worden vermeden.' De tien leden van de commissie zeggen betrouwbare bewijzen te hebben dat het dodencijfer hoger ligt dan dat door de Rwandese regering is opgegeven. Desalniettemin is de conclusie vis noch vlees. De Rwandese regering wordt niet beschuldigd maar ook niet geheel vrijgesproken.

2 juni wordt bekend dat de Europese Unie overweegt zijn hulp aan Rwanda volledig te hervatten. Mocht dat gebeuren dan is het incident Kibeho afgesloten.

Rwandese regering

De Rwandese regering probeert het vertrouwen van de internationale donorgemeenschap wel weer terug te winnen. In Kigali staan 14 militairen terecht voor de krijgsraad. Volgens de minister van Justitie Alphonse-Marie Nkubito wil het land breken met vele jaren van straffeloosheid in de nationale legertop.

Dergelijke pogingen om het vertrouwen te winnen verliezen aan geloofwaardigheid door de vlucht van verschillende Rwandese hogere ambtenaren. Zo gaat op 13 mei de procureur van Rwanda, François-Xavier Nsanzuwera, in ballingschap in België om te protesteren 'tegen de autoritaire driften van de regering', maar ook 'tegen de onverschilligheid van de internationale gemeenschap jegens zijn land'.

Arrestaties in België

De genocide van vorig jaar heeft nog steeds een nasleep. Op 2 mei wordt bekend dat in België twee Rwandezers zijn gearresteerd i.v.m. de volkerenmoord. De verdachten zouden betrokken zijn geweest bij de slachtpartijen in de buurt van de stad Butare. Twee dagen later vaardigt men in België een internationaal arrestatiebevel uit naar Georges Ruggiu, een Belg van Italiaanse afkomst. Ruggiu werkte vorig jaar voor een radiozender in Rwanda die aanzette tot de moord op Tutsi's en Belgen. Het arrestatiebevel baseert zich op schendingen van

de Mensenrechten-conventie van Genève.

Op 31 mei geeft een Belgische onderzoeksrechter opnieuw een internationaal arrestatiebevel uit. Dit maal voor drie Rwandezers die hij verdenkt van de moord op de tien Belgische commando's in Rwanda vorig jaar. Het gaat o.a. om de ex-kolonel Theoneste Bagosora, die op het moment van de moord de verantwoordelijkheden waarnam van de toenmalige minister van defensie. De verdachten bevinden zich waarschijnlijk in Zaire. Direct na het uitvaardigen van het arrestatiebevel heeft de Rwandese justitie eenzelfde actie ondernomen. Eventueel zal dit leiden tot een competentiestrijd tussen het IRT (Internationaal Rwanda Tribunaal), de Belgische en de Rwandese justitie.

Rechtspraak

Buiten Rwanda denkt men het land vooral te helpen door steun te geven bij de heropbouw van een juridisch stelsel. Op 18 mei wordt in Brussel Africarbi (association pour la promotion de l'arbitrage en Afrique) opgericht door Belgische en Afrikaanse juristen. De doelstelling is het steunen van het opbouwen van een rechtsstaat in Afrika en met name in Rwanda en Burundi. Een zeer gebrekkig juridisch stelsel is er volgens de juristen de oorzaak van dat geschillen over eigendomsrecht veelal uitgroeien tot kleine oorlogjes.

Een dag later worden 33 internationale onderzoekers en 6 miljoen US\$ toegezegd voor het IRT. Dit wordt bekend op een bijeenkomst van de 'operationele steungroep voor Rwanda', een informele club van Westerse ambassadeurs. De helft van het toegezegde bedrag werd ter beschikking gesteld door Nederland. De hoofdaanklager is de Zuid-Afrikaan, John Goldstone, die ook de leiding heeft over het Joegoslavië tribunaal. In juni zullen de processen in de stad Arusha (in buurland Tanzania) beginnen. Van de 400 verdachten die Goldstone op een lijst heeft denkt hij dat zo'n 70 a 100 processen werkelijk gevoerd zullen worden. Directe financiële steun aan de Rwandese regering wordt voorlopig niet gecontinueerd.

Op 27 mei verkiest de Algemene Vergadering van de VN de zes rechters, die de Internationale Rechtbank voor Rwanda zullen vormen. De zittingen zullen plaats vinden in de stad Arusha in buurland Tanzania. De rechters zijn afkomstig uit Zuid-Afrika, Bangladesh,

Rusland, Senegal, Zweden en Tanzania.

De VN bemoeit zich ook met de rechtspraak in Rwanda. Op 27 mei roept de VN Rwanda op om geen verdere arrestaties te verrichten i.v.m. de genocide van verleden jaar en om de lopende processen te versnellen om wille van een snelle verzoening van de bevolking.

Hutuland en Tutsiland

Een idee dat o.a. door de *under-secretary of state* van de VS (vice minister van buitenlandse zaken) werd opgeworpen is zeer slecht gevallen in Rwanda en Burundi. De Amerikaan had geopperd dat men het gezamenlijk territorium van Rwanda en Burundi misschien maar geheel opnieuw zou moeten indelen in twee landen: Hutuland en Tutsiland. Zowel de president van Burundi als van Rwanda hebben het idee als dwaas en gevaarlijk bestempeld. Het idee is niet uitvoerbaar en zou leiden tot een permanente staat van oorlog tussen de twee gebieden.

Wapenhandel

De geloofwaardigheid van de buitenlandse steun wordt in de ogen van vele Rwandezers ondermijnd door de geruchten over de aanvoer van wapens uit verschillende Westerse landen. Op 26 mei stelt de sterke man van Rwanda Paul Kagame op het vliegveld in Entebbe in Oeganda, dat er ook in België wapens worden verscheept t.b.v. Hutu-vluchtelingen in de kampen van Zaïre.

De uitspraken van Kagame worden drie dagen later versterkt door een rapport van de internationale mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch. In weerwil van het wapenembargo dat sinds mei 1994 van kracht is voor Rwanda, heeft een aantal landen deze afspraak geschonden. Frankrijk zou in mei en juni van 1994 vijf scheepsladingen afweergeschut, automatische wapens, geweren en munitie hebben bezorgd. Tevens is een wapenopslagplaats gevonden in Kamembe in de voormalige Franse veiligheidszone in Rwanda. Deze wapens zouden door de Fransen zijn achtergelaten voor de Hutu-milities. Franse militairen zouden tevens Hutu-militairen opleiden in de Centraal Afrikaanse Republiek. In februari en maart van dit jaar zouden uit Zuid Afrika nog wapenleveranties zijn aangekomen. Deels via rechtstreekse nachtelijke vluchten op Goma en deels via vluchten via de

Seychellen.

In oktober 1994 is de weduwe van de vermoorde president, Agathe Kanziga, met hoge regeringsfunctionarissen naar China gereisd, om voor een kleine twee miljoen gulden wapentuig aan te schaffen. De Zaïrese autoriteiten staan toe dat Hutu's, die in vluchtelingenkampen op hun grondgebied zitten, toegang hebben tot de wapendepots met materiaal, dat werd ingeleverd ingeleverd nadat de Hutu's een jaar geleden Rwanda zijn ontvlucht. Tevens hebben de Zaïrezen een militair hoofdkwartier aan deze troepen ter beschikking gesteld.

Volgens het rapport gaan de wapenleveranties nog steeds door. De samenstellers van het rapport willen een berisping van de genoemde landen en een strengere controle op naleving van het embargo.

In reactie op het rapport hebben Zaïre, Zuid Afrika en Frankrijk ontkend dat de bovengenoemde wapenleveranties hebben plaatsgevonden.

Aanvaring Kerk en Staat

De Rwandese overheid is in aanvaring gekomen met de katholieke kerk. De kerk wilde drie bisschoppen die tijdens de genocide omkwamen alsnog eervol begraven. Volgens de overheid in Kigali moet eerst bezien worden of de bisschoppen niet medeschuldig zijn aan de genocide. Eventueel zouden de kerkelijke leiders *post mortem* worden veroordeeld.

Zaïre en Oeganda

Misschien ligt de sleutel van de oplossing van het conflict in Rwanda noch bij de VN noch bij de Rwandezers zelf. Regelmatig is gezegd dat het land een speelbal dreigt te worden van de regionale machtspolitiek, die bedreven wordt door de buurlanden Oeganda en Zaïre. Deze landen tolereren en steunen soms openlijk de verzetsbewegingen die zich op hun grondgebied willen voorbereiden. Volgens deze gedachte is het overleg dat de Zaïrese en Oegandese presidenten Mobutu en Museveni op 28 mei in Bad Kreuznach in Duitsland hielden over het vluchtelingenprobleem in Rwanda cruciaal. Helaas zijn er geen nadere gegevens bekend over de inhoud van het gesprek.

Verlenging mandaat

Op 9 juni dient het mandaat van de UNAMIR missie te worden verlengd. De Rwandese regering pleit voor een substantiële vermindering van het aantal troepen tot hoogstens 1800 man (nu 5.500). Westerse diplomaten in New York schatten dat het uiteindelijk compromis een halvering van het aantal troepen zal inhouden.

GEBEURTENISSEN IN ANGOLA tot 2 juni 1995 -EEN SAMENVATTING-

101 MIDCie
sectie Afrika

TLNT Elgersma

DE VOORGESCHIEDENIS

November 1994 tekenden vertegenwoordigers van de verzetsbeweging UNITA en de voormalige marxistische regering van Angola voor de tweede keer een overeenkomst om een einde te maken aan een oorlog die 30 jaar heeft geduurd. De eerste maanden van het akkoord werden gekenmerkt door een wankel staakt-het-vuren. Als voorwaarde tot zending van de beloofde 8.000 blauwhelmen stelde de VN dat het staakt-het-vuren stabiel moest zijn.

Sinds de tweede helft april lijkt de UNAVEM III missie de wind in de zeilen te hebben. In rap tempo worden de blauwhelmen naar Angola gebracht. Begin mei stond in het teken van een historische ontmoeting tussen de president van Angola Dossantos en Unita-leider Savimbi in Lusaka, de hoofdstad van buurland Zambia. Beide leiders hadden elkaar niet meer ontmoet sinds 25 september 1992, drie dagen voor de verkiezingen die leidden tot twee jaar oorlog. Savimbi en Dossantos hebben niet bekend gemaakt wat ze hebben besproken in Lusaka. Langzamerhand sijpelen er toch gegevens door. Opvallend zijn de oprichting van een commissie voor een grondwetswijziging en Savimbi's positieve houding jegens een mogelijke deelname aan de regering als vice-president.

15 juni komen opnieuw de verschillende donorlanden van Angola bij elkaar in Genève. De UNAVEM III operatie kost ongeveer 1 miljoen US\$ per dag. De militaire operatie gaat gepaard met humanitaire steun die ongeveer even kostbaar is. De donorlanden zullen deze hulpstroom gaan evalueren.

LUANDA

Tuberculose is de derde doodsoorzaak onder Angolese militairen, aldus de Angolese chef der staven Joao de Matos tijdens een workshop omtrent gezondheidsproblemen binnen het leger. De eerste twee doodsoorzaken zijn respectievelijk malaria en dood ten gevolge van oorlogshandelingen. Daarmee is tuberculose een snelle stijger en zal mogelijk naar de eerste plaats gaan. Om de gezondheidssituatie van de militairen te verbeteren werd er in Luanda een workshop gehouden waaraan o.a. Portugese en Zuid-Afrikaanse specialisten deelnamen.

15 mei - Een Argentijnse Politiewaarnemer van UNAVEM wordt vermoord in Luanda in de buurt van de Avenida do Brazil. Om 20.00 wachtte hij, in een pick up truck van de VN, op een collega die een Angoleze vriendin bezocht. De moord kwam waarschijnlijk voort uit jaloezie aangezien men geen diefstal heeft

geconstateerd. Twee verdachten zijn aangehouden.

25 mei - De minister zonder portefeuille Fernando Faustino Muteka gaat naar Bailundo (hoofdkwartier van UNITA) om een brief van de president te overhandigen aan Jonas Savimbi. De brief handelt over een aantal militaire zaken die binnen afzienbare tijd moeten worden opgelost en enkele afspraken die vorige maand door Savimbi en Dossantos tijdens de bijeenkomst in Zambia zijn gemaakt. Dossantos is bekritiseerd door alle partijen behalve UNITA en de MPLA, omdat hij geen bekendheid heeft gegeven over de afspraken die hij onlangs met Savimbi heeft gemaakt.

Savimbi wordt in de tweede helft van juni verwacht in Luanda voor een bespreking van de voormalige frontlijnstaten onder voorzitterschap van de Zimbabwaanse president Mugabe. De Frontlijnstaten hebben al eerder gesteld dat ze zich in de toekomst met een vreedzame oplossing van het conflict in Angola willen bezig houden.

25 mei - De secretaris van de ministerraad Carlos Feijó heeft het voorzitterschap gekregen van een speciale parlementaire commissie die is opgericht n.a.v. de bijeenkomst in Lusaka. De commissie moet de mogelijkheden nagaan van een grondwetsherziening. Als een concessie aan UNITA wil men de functie van vice-president creëren (op maat gemaakt voor Savimbi) en tevens meer macht geven aan de regio's. De secretaris van de regeringspartij, Lope do Nascimento, heeft toegegeven dat er ook een mogelijkheid bestaat dat er twee vice-presidentschappen worden geschapen, één voor Savimbi, en één voor de leider van de opstandige Bakongo in het Noorden van het land, waarschijnlijk voor Holden Roberto.

28 mei - Roberto Holden de 71-jarige leider van de FNLA (een verzetsbeweging die tijdens de koloniale oorlog een grote rol speelde, heeft kritiek geuit op Dossantos en de buitenlandse diplomaten die zich met Angola bemoeien. Dossantos heeft niet aan de bevolking kenbaar gemaakt wat hij heeft bekostigd met UNITA tijdens de bijeenkomst in Lusaka vorige maand. De buitenlandse diplomaten zijn er schuldig aan dat Angola wordt opgedeeld in twee stukken tussen UNITA en de MPLA, terwijl de vertegenwoordigers van derde partijen aan de

zijlijn staan terwijl juist die partijen altijd hebben gepleit voor concessies en compromissen om de vrede te herstellen.

29 mei - Oleg Lobov voorzitter van de Russische veiligheidsraad brengt een bezoek aan Luanda. Het is de belangrijkste Russische delegatie sinds het uitéenvallen van de Sowjet Unie. 'Rusland is niet alleen in staat zijn vroegere rol in Angola te hernemen maar zelfs te versterken', aldus Lobov. In zijn delegatie bevonden zich vertegenwoordigers van de Russische wapenindustrie en de communicatiesector. De Russen zullen in ieder geval steun verlenen bij de wederopbouw van de bruggen in Angola.

ZUID ANGOLA

17 mei - In Cabinda werd de grens met Zaïre tijdelijk gesloten in verband met het Ebola virus dat in Zaïre de kop op stak. Er is geen enkel geval van het virus bekend in Angola. Effectief afsluiten van de 1800 km lange grens tussen Zaïre en Angola is zo goed als onmogelijk.

MIDDEN ANGOLA

16 mei - De vertegenwoordiger van de secretaris-generaal van de VN in Angola, Blondin Beye, verplaatst zich over de weg van Luanda naar Lobito. Het is voor het eerst sinds twee jaar dat deze 550 km lange weg veilig is. Met deze symbolische reis wil men aandacht trekken over het mijnenprobleem in Angola. Zo'n 40 journalisten volgden Beye tijdens zijn reis. Duizenden Lobitensers (inwoners van Lobito) begroetten de karavaan van 60 voertuigen.

Dergelijke symbolische operaties zijn niet mogelijk zonder intensieve onderhandelingen tussen de regering en UNITA. UNITA is bang dat de regering zich alle glorie van het heropenen van de wegen toeëigent. Derhalve was men van tevoren overéengekomen dat alleen Blondin Beye in het openbaar de inspanningen van Savimbi en Dossantos mocht toejuichen.

Bij het opruimen van de mijnen hebben

de volgende wegen de hoogste prioriteit : Luanda-Malange, Luanda-Uíge, Luanda-Benguela en Benguela-Huambo. Het openstellen zal een enorme invloed hebben op het terugbrengen van de kosten van de UNAVEM operatie. Tot enkele weken geleden was men genoodzaakt zo'n 250 vluchten per week uit te voeren op Malanje om een humanitaire ramp te voorkomen.

26 mei - Bij stortregen zijn in de stad Caala 33 mensen omgekomen waaronder vele kinderen toen het dak van een voedseldistributiecentrum instortte. Meer dan 30 mensen raakte gewond. De reddingswerkzaamheden werden bemoeilijkt door het gebrek aan middelen, aldus de gouverneur van de provincie.

2 juni - In Lobito arriveren 380 Uruguayaanse blauwhelmen. De Uruguayanen wacht een zware taak. Zij zullen een buffer gaan vormen tussen het hoofdkwartier van UNITA in Bailundo en de regeringstroepen die ongeveer 10 kilometer van Bailundo verwijderd zijn. Tevens behoren ze een weg te bewaken in een gebied waar vele roversbenden zijn en zullen ze de lijfwachten van Savimbi moeten ontwapenen. Lobito is voor UNAVEM de uitvalsbasis naar de hooglanden van Angola. Binnen enkele weken zullen ook de Brazilianen, Zimbabwanen en Roemenen arriveren.

BUITEN ANGOLA

17 mei - Jonas Savimbi ontmoet Nelson Mandela in Kaapstad (RSA). Savimbi zei dat hij klaar stond om zijn land te helpen en dat hij de functie zal aanvaarden die de president hem zou aanbieden. Op de vraag of er in Lusaka vorige maand werd afgesproken dat Savimbi aan een toekomstige regering zal deelnemen antwoordde Savimbi 'ja'. Volgens Mandela is vrede in Angola slechts mogelijk als Savimbi deel neemt aan de regering. Er zijn geen gegevens bekend over de inhoud van het gesprek.

Als een ongebruikelijke geste van goede wil van de Angolese regering werd Savimbi bij aanvang van de thuisreis via Zaire naar Angola uitgewuifd door de Angolese ambassadeur in Zuid Afrika.

HET MIDDEN - OOSTEN

Een overzicht van crisisgebieden

101 MIDCie

Thit Vissers

Golan

Voorgeschiedenis

De Golan Hoogvlakte is een gebied van 690 vierkante kilometer dat de grens vormt tussen Syrië en Israël. Het is voor zowel Syrië als Israël van groot militair strategisch belang omdat het aan de ene kant uitkijkt op de Syrische hoofdstad Damascus en aan de andere kant uitkijkt op het Meer van Tiberias, waarvan Israël voor 30% van zijn zoetwatervoorziening afhankelijk is.

Tijdens de zesdaagse oorlog van 1967 wist Israël de gezamenlijke Arabische legers van Syrië, Jordanië en Egypte te verslaan en enig gebied op hun te veroveren, waaronder de strategisch gelegen Syrische Golan Hoogvlakte. In oktober 1973 vond een nieuwe confrontatie met Israël plaats, toen Egypte en Syrië de hun afgenomen gebieden probeerden te heroveren. Israël wist de Golan Hoogvlakte op het nippertje te behouden, terwijl het door middel van onderhandelingen die culmineerden in de Camp-Davidakkoorden een vredesovereenkomst met Egypte over de Sinai heeft kunnen realiseren. In 1981 werd de Golan Hoogvlakte officieel

door de staat Israël geannexeerd.

Israël en Syrië verkeren officieel nog steeds op voet van oorlog, maar sinds de verandering in de regionale politieke constellatie na de Golfoorlog met Irak, wordt er druk uitgeoefend vanuit de internationale gemeenschap om tot een vredesovereenkomst te komen. Syrië blijft volharden dat er pas sprake kan zijn van vredesbesprekingen wanneer de geannexeerde Golan Hoogvlakte wordt teruggegeven. Israël is al zover dat het dit initiatief overweegt, maar wel onder bepaalde voorwaarden. Bovendien heeft de Israëlische premier Rabin toegezegd de teruggave-kwestie eerst voor te leggen aan de bevolking d.m.v. een referendum. Syrië is tot dusverre ontevreden over de door Israël gedane voorstellen m.b.t. teruggave van de Golan.

Recente Ontwikkelingen

De Hoogvlakte van Golan is nog steeds in volle ontwikkeling, alsof er geen Israëlisch-Syrisch vredesproces gaande is, waarbij het gebied als belangrijkste inzet geldt. In de hoofdstad Katsrin, tevens zenuwcentrum van de 34 Israëlische nederzettingen op de Golan, is de bevolking gegroeid met bijna 1000 inwoners het afgelopen jaar; er wonen nu in totaal 14.000 Israeli's naast de 15.000 Druzen die er al voor 1967 hun bestaan hadden opgebouwd. De opbrengst van het gebied is een BNP van 400 mln gulden hetgeen per hoofd van de bevolking aanzienlijk hoger is dan in Israel zelf. In de belangrijke wijnproductie (2,5 mln flessen per jaar, 60 procent export naar de VS) wordt de komende vier jaar 8 mln gulden geïnvesteerd.

Israël is eind mei begonnen met de voorbereidingen voor het referendum over de toekomst van de Syrische hoogvlakte. Israëlische Minister van Justitie, David Liba'i, heeft een speciale commissie ingesteld die een wetsvoorstel voor het houden van een referendum moet formuleren. Deze commissie zal zich moeten bezighouden met het probleem welke instantie de aan het volk voor te leggen keuze tussen vrede met Syrië of behoud van de Golan zal bepalen. Ook zal zij moeten uitmaken of een gewone of speciale meerderheid nodig is en of de uitkomst van het referendum in juridisch opzicht bindend is.

De stap volgt op een recente doorbraak in de

slepende onderhandelingen tussen Syrië en Israël. De Syrische regering heeft echter laten doorschemeren dat een dergelijk referendum niet in overeenstemming is met het recente akkoord tussen Israël en Syrië over veiligheidsgaranties na een Israëlische terugtrekking van de Golan.

Volgens een 30 mei gepubliceerde opiniepeiling zou 56 procent van de Israëli's op dit moment tegen een teruggave van de Golan Hoogvlakte stemmen. In de peiling werd echter niet de Arabische minderheid ondervraagd, die 17% van de bevolking uitmaakt en wel stemrecht heeft. De Israëlische Golanbewoners, waarvan 71% voor de regerende Arbeiderspartij van Rabin heeft gestemd, hebben verklaard dat zij zich niet zullen neerleggen bij een besluit tot teruggave van het Golan-gebied.

Jordanië

Voorgeschiedenis

Op 26 oktober 1994 ondertekenden Israël en Jordanië onverwachts een duurzaam vredesakkoord. Na Egypte was Jordanië het tweede Arabische land dat vrede met Israël had getekend. Naast de afspraken over de waterverdeling en de grensafbakening omvat het vredesakkoord een controversiële overeenkomst met betrekking tot de heilige islamitische plaatsen in Oost-Jeruzalem. Het vredesakkoord heeft verder de weg vrijgemaakt voor samenwerking op een aantal gebieden, waaronder toerisme, industrie, communicatie, enz.

Recente Ontwikkelingen

Ondanks het vredesakkoord van oktober jl. is er van normale betrekkingen tussen de twee buurlanden nog lang geen sprake. Koning Hoessein van Jordanië heeft de oppositie in zijn land opgeroepen het vredesverdrag te steunen. Met name de groeperingen die goede relaties onderhouden met het Syrische regime van president Assad zijn felgekant tegen de vredesovereenkomst.

Deze oppositiepartijen zijn weliswaar in de minderheid, maar door de absentie van pro-regeringsparlementariërs zijn ze er wel in geslaagd nieuwe wetgeving tegen te houden die nodig is voor normale betrekkingen met Israël. Zo is het Jordaanse zakenlieden nog steeds

verboden handel te drijven met Israël en mogen huiseigenaren geen appartementen verhuren aan een Israëlische diplomaat.

Dat de vrede veranderingen teweeg heeft gebracht, valt niet te ontkennen. Dagelijks bezoeken zo'n negenhonderd Israëli's Jordanië, maar ze hebben zich niet uitzonderlijk geliefd gemaakt. De toeristen uit het buurland besteden veel minder dan bijvoorbeeld Europese toeristen en blijven maar kort. Voor Jordaniërs die familie of vrienden aan de andere kant van de grens willen bezoeken, is het moeilijk of onmogelijk een visum te bemachtigen.

Het belangrijkste argument tegen normalisering heeft een sterke emotionele lading. De vraag wordt gesteld hoe het mogelijk is als normale burens te leven terwijl Israël doorgaat met het bezetten van Palestijnse, Libanese en Syrische gebieden, grond onteigent en Palestijnen gevangen houdt en martelt.

Libanon

Voorgeschiedenis

Met de ondertekening van de Taif-akkoorden werd in 1989 de eerste stap gezet in het vredesproces dat een einde zou maken aan meer dan 10 jaar burgeroorlog in Libanon. Een nieuw door het Libanese parlement geratificeerd Nationaal Handvest zorgde voor een nieuwe machtsverdeling tussen chistenen en moslims. Na bemiddeling van Syrië en Iran kwam er in 1991 ook een einde aan de intra-confessionele strijd tussen de islamitische Hizbollah en Amal facties. Met de verkiezing van Rafiq Hariri tot premier in oktober 1992, leek het land op weg naar economisch herstel.

Alleen nog in het zuiden van Libanon, waar Israël met behulp van het Zuid-Libanese leger (SLA) een veiligheids- cq bufferzone heeft ingesteld, blijft het geweld voortduren. Militaire eenheden van de Hizbollah bestoken aanhoudend Israëlische posities in dit gebied.

Recente Ontwikkelingen

Op 19 mei diende premier Rafiq Hariri zijn ontslag in bij president Elias Hrawi. Hij beklagde zich over de tegenwerking van een aantal ministers in zijn kabinet die aanhangers

zijn van parlamentsvoorzitter en vroegere Amal-militieleider, Nabih Berri. Uiteindelijk bleek deze actie van de premier opnieuw een poging te zijn om een meer gestroomlijnd kabinet te kunnen samenstellen. Een week later is de premier teruggekeerd in dezelfde hoedanigheid om een kabinet te formeren. Inmiddels is er heftige kritiek gekomen van de kant van Hizbollah, die de Amerikanen beschuldigd heeft druk op de premier uit te oefenen om geen moslimmitanten in het kabinet op te nemen.

COLOFON

INFO-SCOOP

Is een tweewekelijkse uitgave
van

101 MIDCie
Simon Stevinkazerne
MPC 13 D
Postbus 9012
6710 HC Ede

Telefoon:

ptt 08380 - 83056
mdtn 678 - 3056
fax 678 - 3057

Redactie:

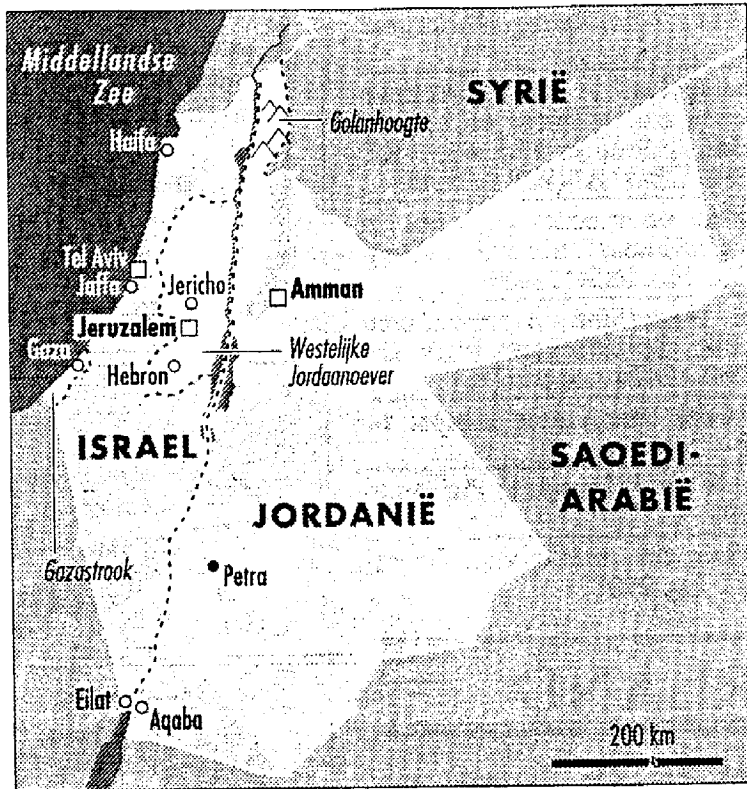
maj L. Hakvoort
lnt Mori

Vormgeving:

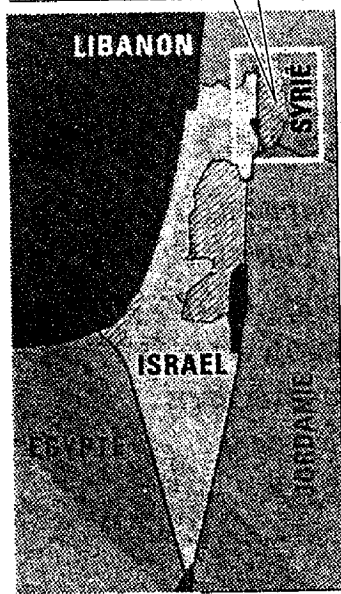
101 MIDCie

INFO-SCOOP wordt verzonden aan de secties 2 van bataljons en brigades alsmede al die onderdelen van de krijgsmacht welke functioneel belang hebben bij actuele informatie.

Zij die INFO-SCOOP nog niet ontvangen maar dit wel wensen kunnen hierover contact opnemen met 101 MIDCie op bovenstaand telefoonnummer onder opgaaf van redenen waarom zij INFO-SCOOP wensen te ontvangen.

HOOGVLAKTE VAN GOLAN

NRC Handelsblad 310595

GIJZELING BOSNIË

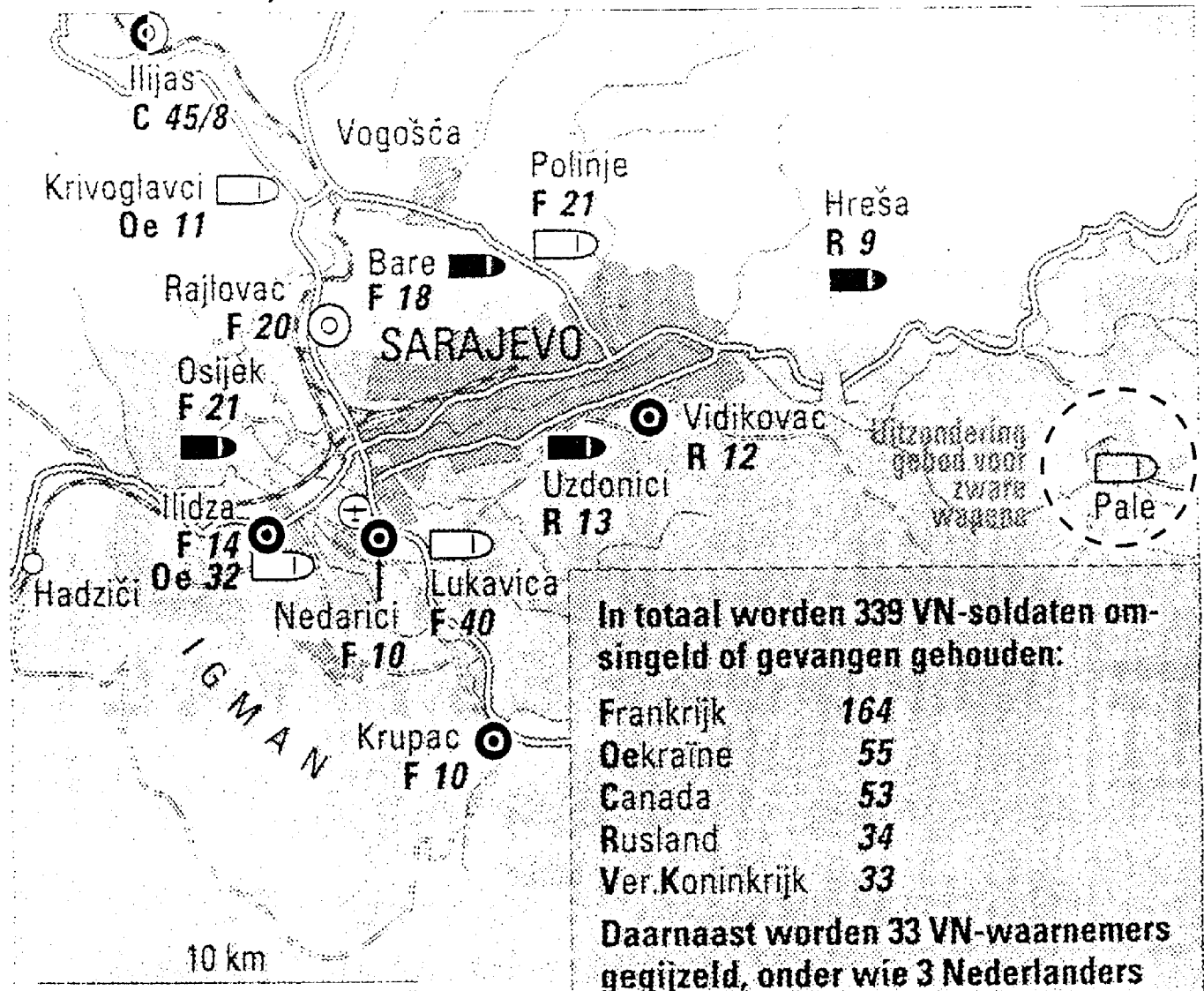
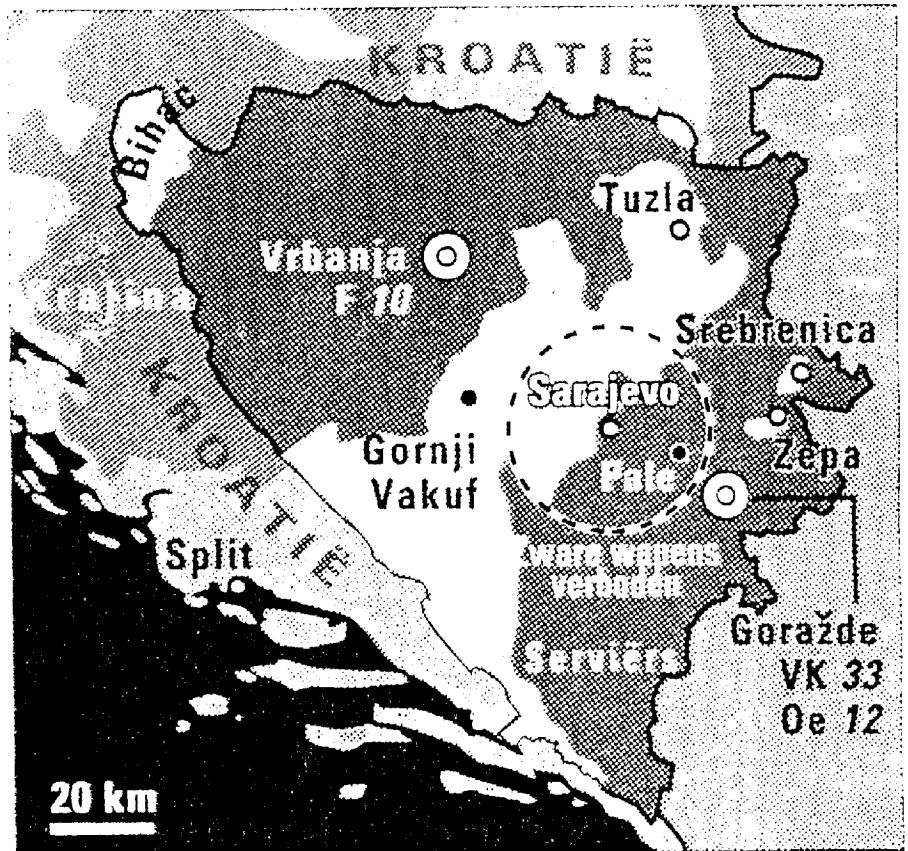
omsingeld

- observatiepost
- wapendepot

omsingeld en gevangen
gehouden

- observatiepost
- wapendepot

C= Canada   en aantal
F= Frankrijk   soldaten
Oe= Oekraïne
R= Rusland
VK= Ver. Koninkrijk

**In totaal worden 339 VN-soldaten om-
singeld of gevangen gehouden:**

Frankrijk	164
Oekraïne	55
Canada	53
Rusland	34
Ver. Koninkrijk	33

**Daarnaast worden 33 VN-waarnemers
gegijzeld, onder wie 3 Nederlanders**